

**Likumprojekta „Grozījumi Autortiesību likumā” sākotnējās ietekmes
novērtējuma ziņojums (anotācija)**

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	Likumprojekta „Grozījumi Autortiesību likumā” (turpmāk – Likumprojekts) mērķis ir nodrošināt autortiesību un blakustiesību subjektu mantisko tiesību aizsardzību un to tiesības saņemt informāciju par savu darbu un blakustiesību objektu izmantošanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, kā arī atturēt personas no pārkāpumu izdarīšanas autortiesību un blakustiesību jomā. Likumprojekts paredz administratīvos pārkāpumus un sodus par tiem, kā arī kompetenci sodu piemērošanā. Likumprojekts stāsies spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu 2020.gada 1.janvārī.

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība	
1. Pamatojums	Likumprojekts izstrādāts, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014.gada 22.aprīļa sēdes protokollēmuma (prot. Nr.24 26.§) „Informatīvais ziņojums „Nozaru administratīvo pārkāpumu kodifikācijas ieviešanas sistēma”” 3.punktu un Ministru kabineta 2018.gada 18.decembra sēdes protokollēmuma (prot. Nr.60 98.§) „Informatīvais ziņojums „Nozaru administratīvo pārkāpumu kodifikācijas ieviešanas sistēmas īstenošana”” 2.punktu.
2. Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	Atbilstoši informatīvā ziņojuma „Nozaru administratīvo pārkāpumu kodifikācijas ieviešanas sistēma” 1.pielikuma 209.punktam, ja tiek atzīts par pamatotu, Autortiesību likumā (turpmāk – Likums) būtu pārņemams Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Kodekss) 155. ⁸ pants. Autortiesību vai blakustiesību pārkāpšana. Izvērtējot nodarījumu bīstamību, sekas, aktualitāti un attiecināmību uz publiski

tiesiskajām attiecībām, kā arī sabiedrisko kaitīgumu, Kodeksa 155.⁸ pantā noteiktais administratīvā pārkāpuma sastāvs ir jāpārņem ar Likumprojektu, to precizējot.

Par Kodeksa 155.⁸ pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu, proti, autortiesību un blakustiesību pārkāpšanu, Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvalde ir sastādījusi:

2015.gadā – 112 administratīvā pārkāpuma protokolus;

2016.gadā – 89 administratīvā pārkāpuma protokolus;

2017.gadā – 35 administratīvā pārkāpuma protokolus (pieņemti 95 lēmumi par soda uzlikšanu administratīvo pārkāpumu lietās);

2018.gadā – 27 administratīvā pārkāpuma protokolus.

Kodeksa 155.⁸ pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva saglabāšana ir aktuāla nodarījuma seku, aktualitātes un sabiedriskā kaitīguma apsvērumu dēļ. Turklāt administratīvo pārkāpumu likumdošanas mērķis ir arī aizsargāt pilsoņu sociāli ekonomiskās tiesības. Autortiesību un blakustiesību tiesību aizsardzība ir būtiska arī no personas tiesisko interešu aizsardzības aspekta, jo autortiesību un blakustiesību īpašniekam ir izņēmuma tiesības izmantot radītos nemateriālos objektus un saņemt no citām personām par šo objektu atlautu lietošanu noteiktu atlīdzību.

Atbilstoši Likuma 68.panta pirmajai daļai par autortiesību un blakustiesību pārkāpumu uzskatāma darbība, ar kuru aizskartas autortiesību un blakustiesību subjekta personiskās vai mantiskās tiesības. Autora un izpildītāja personiskās tiesības aizsargā autors vai izpildītāja garīgo saikni ar darbu vai izpildījumu, kā arī godu un cieņu. Ņemot vērā,

ka attiecīgo tiesību aizskāruma esamība vai neesamība ir lielā mērā atkarīga no subjektīva fiziskās personas pašvērtējuma, šo tiesību pārkāpumi nebūtu jāsaģlabā administratīvā pārkāpuma sastāvā, bet jāatstāj izskatīšanai tikai civiltiesiskā kārtībā un būtiska kaitējuma gadījumā – krimināltiesiski. Administratīvā atbildība būtu saģlabājama par autortiesību un blakustiesību subjektu mantisko tiesību pārkāpumiem. Mantiskās tiesības ir autortiesību un blakustiesību subjektu tiesības izmantot savu darbu vai blakustiesību objektu jebkādā veidā, atļaut vai aizliegt tā izmantošanu, kā arī saģņemt atlīdzību par tā izmantošanu.

Līdz šim Kodeksa 155.⁸ pants pārsvarā piemērots attiecībā uz autortiesību un blakustiesību objektu (piemēram, fonogrammu, audiovizuālu darbu) izmantošanu publiskajā izpildījumā (izklaides vietās, kafejnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās) bez licences, kā arī attiecībā uz datorprogrammu reproducēšanu (instalēšanu) bez autortiesību subjekta atļaujas. Autortiesību un blakustiesību objektu izmantošana publiskajā izpildījumā bez licences nodara zaudējumu vienlaicīgi ļoti daudziem tiesību īpašniekiem. Savukārt 2018.gadā veiktais pētījums¹ liecina, ka 48% datorprogrammu, kas instalēta datoros Latvijā, nav atbilstoši licencētas, un kopējā pretlikumīgi iegūto programmu komerciālā vērtība Latvijā sasniedz 23 milj. *euro*. Abu mantisko tiesību pārkāpuma nodarījums ir aktuāls to seku un sabiedriskā kaitīguma apsvērumu dēļ.

Taču Kodeksa 155.⁸ pants piemērots arī uz citiem pārkāpumiem, piemēram, fonogrammu reproducēšana bez atļaujas un licences noteikumu pārkāpumiem. Administratīvās atbildības saģlabāšana attiecībā uz visiem mantisko tiesību pārkāpumiem pamatojama ar

¹ Software Management: Security Imperative, Business Opportunity. BSA GLOBAL SOFTWARE SURVEY, JUNE 2018. Pieejams: https://globalstudy.bsa.org/2016/downloads/studies/BSA_GSS_US.pdf, p.12

šo pārkāpumu aktualitāti, jo īpaši saistībā ar autortiesību un blakustiesību pārkāpumiem interneta vidē (pirātismu). Ņemot vērā pašreizējo autortiesību un blakustiesību pārkāpumu internetā intensitāti un aizvien pieaugošos mērogus, tiešsaistes satura pirātisms radījis reālus finanšu un drošības apdraudējumus valsts ekonomikā un negatīvi ietekmē radošās nozares. Kodeksa 155.⁸ pants dod iespēju sabiedrībai reaģēt uz autortiesību un blakustiesību pārkāpumiem un novērst darbu un blakustiesību objektu nelikumīgu izmantošanu, kā rezultātā tiek pārkāptas autortiesību un blakustiesību subjektu finansiālās intereses, vienlaicīgi nodarot zaudējumus arī valstij (nesamaksātajos nodokļos), kā arī radošajām nozarēm.

Likuma 68.panta pirmās daļas 7.punkts nosaka, ka par autortiesību un blakustiesību pārkāpumu uzskatāma Likuma 40.panta piektajā daļā paredzētās informācijas nesniegšana vai šīs informācijas nesniegšana atbilstošā apjomā. Ņemot vērā, ka līdz šim Kodeksa 155.⁸ pants paredzēja administratīvo atbildību par šādu pārkāpumu, kā arī šādas informācijas nesniegšana neļauj tiesību īpašniekiem noteikt tiem pienākošās atlīdzības apjomu, Likumprojekts paredz papildināt Likumu ar 72.panta otro daļu, kas nosaka administratīvo atbildību par Likuma 40.panta piektajā daļā paredzētās informācijas nesniegšanu, informācijas nepienācīgu sniegšanu vai nepatiesas informācijas sniegšanu. Papildus Likumprojekts paredz izslēgt no 68.panta pirmās daļas 7.punktu (Likumprojekta 1.pants), ņemot vērā, ka šīs darbības klasificējamas kā informācijas nesniegšana, nevis autortiesību un blakustiesību pārkāpums un par to turpmāk tiks paredzēta administratīvā atbildība.

Likuma 17.panta sestā daļa paredz līdzīga veida informācijas sniegšanas pienākumu kā Likuma

40.panta piektā daļa. Līdz ar to Likumprojekta 2.pants (Likuma 72.panta otrā daļa) paredz noteikt administratīvo atbildību arī par Likuma 17.panta sestajā daļā paredzētās informācijas nesniegšanu, nepienācīgu sniegšanu vai nepatiesas informācijas sniegšanu.

Papildus Likumprojekta 2.pants (Likuma 72.panta otrā daļa) paredz administratīvo atbildību arī par Ministru kabineta 2005.gada 10.maija noteikumos Nr.321 „Noteikumi par tukšo materiālo nesēju un reproducēšanai izmantojamo iekārtu atlīdzības lielumu un tās iekasēšanas, atmaksāšanas, sadales un izmaksas kārtību” paredzētās informācijas (6., 26. un 27.punkts) nesniegšanu, nepienācīgu sniegšanu vai nepatiesas informācijas sniegšanu. Administratīvās atbildības noteikšana par šīs informācijas nesniegšanu pamatojama ar to, ka tā saistīta ar tādu jomu, kuru valsts jau šobrīd īpaši regulē – ierobežojot autortiesību un blakustiesību subjektu izņēmuma tiesības, līdz ar to tiesību subjektiem būtu pamatoti sagaidīt no valsts arī atbalsta mehānismu tam, lai tiesību ierobežojums darbotos pēc būtības, t.i., tiesību īpašniekiem būtu nodrošināta iespēja saņemt taisnīgu atlīdzību par reproducēšanas ierobežojumu.

Likuma 68.panta pirmās daļas 8.punkts nosaka, ka par autortiesību un blakustiesību pārkāpumu uzskatāma Likuma 62.² panta piektās daļas 1.punktā paredzētās informācijas nenosūtīšana pirms attiecīgā darba vai blakustiesību objekta izmantošanas uzsākšanas vai 62.² panta piektās daļas 3.punktā paredzētās informācijas nenosūtīšana uzreiz pēc tam, kad tā kļuvusi zināma institūcijai, kas veica tiesību subjektu rūpīgu meklēšanu vai kas bija tam pilnvarojusi trešo personu. Līdzīgi kā Likuma 68.panta pirmās daļas 7.punkts, arī šis punkts attiecas uz informācijas nesniegšanu, nevis autortiesību un blakustiesību pārkāpšanu. Līdz ar to

Likumprojekta 1.pants paredz no Likuma izslēgt 68.panta pirmās daļas 8.punktu. Tā kā praksē līdz šim Likuma IX¹ nodaļā minētās tiesības praktiski netiek izmantotas (no Latvijas nenosakāmu autortiesību subjektu darbu datu bāzē reģistrēts viens darbs), administratīvās atbildības noteikšana par Likuma 68.panta pirmās daļas 8.punktu nav uzskatāma par aktuālu.

Ņemot vērā Likuma struktūru, Likumprojekta 2.pants paredz papildināt Likumu ar XII nodaļu „Administratīvā atbildība autortiesību un blakustiesību jomā un kompetence sodu piemērošanā”, kurā būtu divi jauni panti, kas ietver redakcionāli precizētus administratīvā pārkāpuma sastāvus, sodus un norādi uz kompetentajām iestādēm sodu piemērošanā, un konkrēti:

- 1) 72.pants. Administratīvā atbildība autortiesību un blakustiesību aizsardzības jomā;
- 2) 73.pants. Kompetence sodu piemērošanā.

Administratīvā atbildība par Kodeksa 155.⁸ panta pārkāpumu ir piemērojama gan fiziskajām, gan juridiskajām personām, ņemot vērā, ka autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības var pārkāpt kā fiziska, tā arī juridiska persona.

Likumprojektā nosakot atbilstoša apmēra naudas sodus par administratīvajiem pārkāpumiem autortiesību un blakustiesību jomā, personas tiks motivētas atturēties no attiecīgo pārkāpumu izdarīšanas. Likumprojekta 2.pantā (Likuma 72.panta) noteiktais naudas sods (noteikta naudas summa, kas administratīvi sodītajai personai jāmaksā par izdarītu administratīvo pārkāpumu) ir saglabāts atbilstoši Kodeksa 155.⁸ pantā noteiktajam naudas soda apmēram, to pārvēršot Administratīvās atbildības likuma noteiktajās naudas soda

		<p>vienībās. Vienlaikus, ievērojot intelektuālā īpašuma tiesību jomas specifiku un nepieciešamību nodrošināt amatpersonām iespēju atsevišķos gadījumos atsavināt personu mantas, tiek saglabāta iespēja veikt prettiesiski izmantoto autortiesību vai blakustiesību objektu un materiālo nesēju konfiskāciju. Taču, ņemot vērā līdzšinējo praksi un materiālo nesēju specifiku, Likumprojekta 2.punktā paredzēta iespēja arī neveikt mantas konfiskāciju.</p> <p>Izvērtējot līdzīga satura pārkāpumus, Likumprojekta 2.pants (Likuma 72.panta otrā daļa) papildināts ar iespēju piemērot brīdinājumu par informācijas nesniegšanu, informācijas nepienācīgu sniegšanu vai nepatiesas informācijas sniegšanu, savukārt naudas soda apmēru nosakot tādā pašā apmērā kā Likuma 72.panta pirmajā daļā.</p> <p>Atbilstoši Kodeksa 213.pantā noteiktajam administratīvo pārkāpumu lietas par Kodeksa 155.⁸ pantā noteiktajiem administratīvo pārkāpumu sastāviem izskata un sodus par attiecīgajiem administratīvajiem pārkāpumiem piemēro rajonu (pilsētu) tiesu tiesneši. Likumprojekta 2.pantā (Likuma 73.pants) noteikts, ka administratīvā pārkāpuma procesu par pārkāpumiem autortiesību un blakustiesību aizsardzības jomā (Likuma 72.pants) veic Valsts policija, kas šobrīd par minētajiem pārkāpumiem sastāda administratīvo pārkāpumu protokolus.</p> <p>Likumprojekts nosaka, ka tas stāsies spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	Kultūras ministrija.
4.	Cita informācija	Nav

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu		
1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Likumprojektā noteiktais regulējums attieksies uz: 1) autortiesību un blakustiesību subjektiem; 2) kolektīvā pārvaldījuma organizācijām; 3) personām, kuras pārkāpj autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības; 4) autortiesību un blakustiesību objektu izmantotājiem; 5) tukšo materiālo nesēju un reproducēšanai izmantojamo iekārtu izgatavotājiem un komersantiem, kas ieved Latvijā tukšos materiālos nesējus vai reproducēšanai izmantojamās iekārtas.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Likumprojekts šo jomu neskar.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Likumprojekts šo jomu neskar.
4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Likumprojekts šo jomu neskar.
5.	Cita informācija	Nav

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Likumprojekts šo jomu neskar.

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

Likumprojekts šo jomu neskar.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām

Likumprojekts šo jomu neskar.

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes

1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	Likumprojektā paredzētais regulējums ir izvērtēts Kultūras ministrijas izveidotajā darba grupā autortiesību normatīvā regulējuma pastāvīgai pilnveidei (apstiprināta ar Kultūras ministrijas 2018.gada 25.jūnija rīkojumu Nr.2.5-1-121) (turpmāk – Darba grupa). Likumprojekts 2019.gada 28.jūnijā nosūtīts Darba grupas locekļiem ar lūgumu sniegt rakstveida viedokli par Likumprojektā ietverto regulējumu.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Likumprojekts konceptuāli apspriests vairākās Darba grupas sēdēs, uz tām pieaicinot arī pārstāvi no Valsts policijas Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes. Darba grupas sastāvā ir pārstāvji no Kultūras ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Tieslietu ministrijas, Augstākās tiesas Civillietu departamenta, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, biedrības „Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūras/Latvijas Autoru apvienības”, Latvijas Izpildītāju un producentu apvienības, Latvijas Profesionālo aktieru apvienības, biedrības „LATREPRO”, Latvijas Kinoproducentu asociācijas, biedrības „Par legālu saturu”, Latvijas Raidorganizāciju asociācijas, Latvijas Datortehnoloģiju asociācijas, Latvijas Rakstnieku savienības, Latvijas Radošo savienību padomes, Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācijas, Latvijas Komponistu savienības, Latvijas Tirgotāju asociācijas, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas, Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācijas, Ārvalstu investoru padomes Latvijā, Latvijas Televīzijas, biznesa augstskolas

		„Turība” Tiesību zinātņu katedras, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes, kā arī praktizējoši autortiesību eksperti.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Likumprojektā paredzētais regulējums tika konceptuāli atbalstīts Darba grupas 2017.gada 25.septembra sēdē.
4.	Cita informācija	Nav

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām		
1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Valsts policija.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Likumprojekts šo jomu neskar.
3.	Cita informācija	Nav

Kultūras ministrs

N.Puntulis

Vīza: Valsts sekretāra p.i.

B.Zakevica

Zommere 67330211
Linda.Zommere@km.gov.lv